

D · N
23/12 1956

Debatten kring Förenta nationerna

För några veckor sedan hade Förenta nationerna en kort och på illusioner grundad högkonjunktur. Det talades om att organisationen antligen givit ett bevis på sin styrka då den för-mått åstadkomma fred i Mellanöstern. Det beaktades alltför litet att denna fred var ett resultat av Förenta staternas påtryckningar gentemot England och Frankrike, att den lätt kunde tydas som en triumf för samtidens utanför kommunist-staterna kanske brutalaste dik-tatur och att själva begreppet fred var tvivelaktigt i detta sammanhang, om inte de väp-nade aktionernas inställande medförde en verklig uppgörel-se. Sedan dess har eftertanken satt in och FN:s aktier har sta-digt sjunkit. En bidragande or-sak här till har varit att man ännu inte sett några tecken på att FN är i stånd att eller ens allvarligt försöker att genom-föra en mer hållbar och stabil ordning i dessa områden. Den viktigaste orsaken är sannolikt att FN:s reella maktlöshet så slående markerats genom att alla generalförsamlingens reso-lutioner mot den ryska Un-gerpolitiken blivit utan varje effekt. Alltså: om FN såsom or-ganisation verkligen åstadkom-mit något — vilket är osäkert — har det varit gentemot sta-ter vilkas hållning och opinion svarar mot FN:s fredliga och demokratiska principer, men FN har varit helt oförmöget att hejda de aggressiva dikta-turerna och att hävda allmän-na rättsgrundsatser.

Till de mest uppmärksamma-de inläggen i frågan hör den förut refererade artikeln i For-eign Affairs, som författats av förre belgiske premiär- och ut-rikesministern Spaak, Atlant-paktens nyvalde generalsekre-terare. En genomgång av Spaaks artikel visar att han knappast har något nytt att sä-ga, men han uttrycker sig med för en politiker ovanlig klarhet och energi. "Det synes mig att aldrig tidigare har Förenta na-tionernas otillräcklighet stått så klar som nu. Trots dess sken-bara framgång tror jag att or-ganisationen aldrig kommit det totala misslyckandet så nära —

såvida den inte snabbt söker återvinna sin styrka... Ehuru FN till en viss grad förekommit krig, fruktar jag — hur mycket jag än skulle önska att jag hade orätt — att organisationen är alldeles oförmögen att säkra rättens väld." I en stor del av den demokratiska pressen runt hela världen förs ungefär samma resonemang. Knappast på något håll krävs det att FN skall upplösas eller att vissa stater skall lämna FN; vad som krävs är ett förstärkande, en reformering av institutionen. Men hur skall det gå till?

Spaak tvekar inte om svaret. Det är hög tid, skriver han, "att ändra stadgan, att avskaffa ve-torätten, att genomföra ansvarig röstning (vad det nu kan betyda), att bestämma ut de som bryter mot den internatio-nella lagen utan vidare skall uteslutas ur organisationen och att upprätta en verklig interna-tionell armé".

Svar som dessa synes vara alldeles meningslösa. Var och en vet dock att vetot inte kan avskaffas utan att åtminstone Ryssland och dess satelliter lämnar organisationen, att ute-slutandet av lagbrytare skulle leda till att dessa stater auto-matiskt ställdes utanför och att det är omöjligt att upprätta en internationell armé i det nuvarande FN, sannolikt omöjligt även om hela kommunistvär-lden försvunne ur sällskapet. En sådan organisation som Spaak tänker sig kan helt enkelt inte komma till stånd och bli av universell omfattning under nuvarande förhållanden, hur önskvärd, hur nödvändig för fredens bevarande en sådan or-ganisation än kan te sig. Spaak erkänner visserligen att det är besvärligt att bygga upp ett FN av denna tänkta beskaffenhet, men han talar om att svårig-heterna och farorna borde ma-na till besinning och enighet — han kommer alltså med de vanliga välmenande fraser som det är brukligt att använda då

na satelliter fria? Hur kan vi göra detta inom FN och utan krig?" "Det är", skriver tidningen för-numstigt, "inte frågor som får besvaras slarvigt". De borde tas upp i generalförsamlingen; de möjligheter som erbjuder sig är sanktioner, handels- och kreditrestriktioner, vägran att ha att göra med det skyldiga landet. Även "Ryssland kanske skulle finna det förödmjukande att bli behandlat som en paria". Det är förbluffande att en av världens främsta tidningar av önskan att förgylla verk-ligheten drivs att presentera så genomskinliga illusioner. Det är nästan omöjligt att tänka sig några effektiva sanktions-möjligheter gentemot det kommunistiska blocket, och att för-må alla stater som inte hör till detta block att vägra handel eller rent av allt umgänge med de kommunistiska regimerna är ännu mindre tänkbart. Och tror någon människa att rys-sarna skulle skämmas så inför ett hot att uteslutas ur FN att satellitstaterna frigavs? Spaak säger sig vara över-raskad, men också belåten över

man föreslår något som på en gång är eftersträfvansvärt och omöjligt. Det är blott alltför na-turligt att han efter en hastig visit bland dessa utopiska fö-reställningar börjar utreda frå-gan om Atlantpaktens stärke; Atlantpaktens är i dagens äge av ojämförligt större värde än FN, och här finns mycket att göra som kan göras.

Ett annat alternativ fram-förs av New York Times. FN blir inte effektivt, skriver tid-lingen med rätta, förrän or-ganisationen kan göra något reellt för att få sina resolutioner å-tvån. Hurskall det gå till? "Hur kan vi få ryssarna ut ur Un-ferm? Hur kan vi hjälpa till att föra andra med tvång kvarhåll-